

VINERI • 30 IANUARIE 2009 • ANUL LIX NR. 5

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Sedința anuală a Adunării Eparhiale
O întâlnire imaginară cu președintele României
Hora Unirii s-a dansat și la Julia*

CALENDAR ORTODOX

2 februarie, luni – (+) Întâmpinarea Domnului (Stratenia); Sf. Mc. Iordan și Gavriil.
3 februarie, marți – Sf. și Dreptul Simeon; Sf. Proorociță Ana.
4 februarie, miercuri – Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mc. Avramie (Post).
5 februarie, joi – Mc. Agata și Teodula.
6 februarie, vineri – Sf. Vucol, Ep. Smirnei; Sf. Mc. Iulian, Fausat, Evilasie și Maxim; Cuv. Varsanufie cel Mare (Post).
7 februarie, sâmbătă – Sf. Partenie, Ep. Lampsacului; Cuv. Luca; Sf. 1003 Mc. din Nicomidia.
8 februarie, duminică – Sf. M. Mc. Teodor Stratilat; Sf. Prooroc Zaharia; Sf. Mc. surori Marta și Maria (Începutul Triodului).

AGENDĂ

2 februarie

1928 – a apărut, la București, revista „Bilete de papagal”, sub direcția lui Tudor Arghezi, în mai multe serii, până în 1945.

3 februarie

1522 – a început domnia lui Radu de la Afumați în Țara Românească.
1870 – s-a stins din viață, la Pesta, Emanuil Gojdu.
1954 – a murit scriitorul Ionel Teodoreanu.

4 februarie

1544 – Filip Moldoveanu a tipărit la Sibiu „Catehismul românesc”, prima carte tipărită în limba română.
1809 – s-a născut scriitorul Vasile Cârlova.
1849 – a murit Costache Conachi.

5 februarie

1990 – s-a înființat, la București, Muzeul Țăranului Român.

6 februarie

1868 – a avut loc, la Paris, premiera „Poemei române” compusă de George Enescu.

7 februarie

1915 – s-a născut Teoctist Arăpașu (Prea Fericitul Părinte Teoctist), fostul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.
1992 – în baza Tratatului de la Maastricht s-a constituit Uniunea Europeană.

8 februarie

1907 – răscoala țăranilor din satul Flămânzi, județul Botoșani.

”

Citatul
săptămânii

„Om înțelept, desăvârșit, este acela care nu șovăie și nu se priește niciodată. Ca să străbați prin lume este bine să iei cu tine și o mare doză de prevedere și iertare. Cu cea dintâi ești ferit de pagube și stricăciuni, cu cea din urmă de certuri și neînțelegeri.”
Schopenhauer (1788–1860)

”

Budapesta–Jula

Președintele României
vizitează Ungaria

La începutul săptămânii viitoare va sosi în Ungaria, într-o vizită oficială, președintele României. Traian Băsescu va avea întâlniri luni, 2 februarie, la Budapesta, cu omologul său ungar și cu alți demnitari de stat, ca în ziua următoare să viziteze orașul Jula. Aici se va întâlni și cu comunitatea românească. „Programul prevăzut al domnului președinte este ca la ora 12.00 să ajungă la Catedrala Episcopală Sf. Nicolae, iar pe la 12.30 este planificată o întâlnire cu reprezentanții comunității românești din Ungaria, care va avea loc în sala mare a Centrului Cultural

Român”, ne-a informat Aurelia Zmeu, secretar II al Ambasadei României din Budapesta.

Aceasta va fi prima vizită în Ungaria a lui Traian Băsescu, în calitate de pre-

ședinte al României. Ca primar al Bucureștiului a mai vizitat capitala ungară în octombrie 2001, când împreună cu primarul Budapestei au semnat protocolul de înfrățire a celor două capitale. În cursul mandatului său de președinte, Traian Băsescu acum se va întâlni pentru prima dată și cu reprezentanții comunității românești din Ungaria. După informațiile redacției noastre, aceștia vor cere ajutorul președintelui Băsescu în desființarea etnobusiness-ului din Ungaria și vor solicita protecție pentru toate instituțiile românești, atât cele de învățământ cât și presa. E.I.

București

Nou secretar de stat la DRRP

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din București are un nou conducător. Premierul Emil Boc l-a numit, pe 24 ianuarie, pe Eugen Tomac, fost consilier pentru relația cu românii de pretutindeni de la Cotroceni, în funcția de secretar de stat pe același domeniu din cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Eugen Tomac a fost candidat din partea PD-L la alegerile parlamentare din toamnă, într-un colegiu uninominal din diaspora. El a obținut cele mai multe voturi din colegiul 2 (statele europene non-UE, țările CSI și Asia), respectiv 44,59%, dar a pierdut mandatul în urma redistribuirii. Tomac a fost consilier pentru relația cu românii de pretutindeni la Cotroceni. Noul secretar de stat s-a născut în Basarabia, în anul 1981, și este doctorand al Facultății de Istorie, Universitatea din București. E.I.

Oradea

Concert Phoenix

Trupa Phoenix va susține, vineri, 30 ianuarie, un concert la Oradea pentru a promova noul album, „Back to the Future”. Cu acest prilej, bateristul Ovidiu Lipan Țândărică și percuționistul Ionuț Contraș își vor serba ziua de naștere, alături de spectatorii orădeni. Invitatul special al serii va fi Moni Bordaianu, membru fonda-

tor și primul vocalist al celebrei trupe, care în anii '70 a emigrat în SUA, iar apoi s-a stabilit în Germania. După mai bine de patruzeci de ani cât a stat în străinătate, Moni Bordaianu a ales să se întoarcă din

nou la formația care l-a consacrat, alături de Nicu Covaci, pentru a susține concertele de promovare la Cluj și la Oradea. Concertul trupei Phoenix va avea loc într-o discotecă din Oradea, de la ora 21.00.

Telefonul redacției: 66/463-152

Încheierea ediției: marți, ora 18.00

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Hora Unirii s-a cântat și s-a dansat și la Julia

Cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la unirea Moldovei și Munteniei, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Consulatul General al României la Julia au organizat un ceneclu comemorativ, în ziua de vineri, 23 ianuarie, la sediul UCRU din Julia. Cu această ocazie, Corul „Pro Musica” din Julia a susținut un mic concert de cântece românești, serata încheindu-se cu Hora Unirii, la care participanții s-au prins cu bucurie în horă. A fost pentru prima dată când și românii din Ungaria au sărbătorit Mica Unire a moldovenilor și muntenilor.

Programul serii a fost deschis de *Eva Iova*, redactor-șef al săptămânalului *Foaia românească*, care a prezentat pe scurt și expoziția foto-documentară despre Unirea Principatelor, după care a urmat o prelegere a domnului consul general *Ioan Fodoreanu* despre însemnătatea evenimentului istoric de la 24 ianuarie 1859.

24 ianuarie este ziua în care România sărbătorește un mare eveniment al istoriei poporului român, Unirea Principatelor. Este vorba despre Moldova și Țara Românească, două țări diferite în acele vremuri, dar care s-au unit la 24 ianuarie 1859, sub conducerea comună a lui Alexandru Ioan Cuza. De atunci, această dată este amintită anual prin diferite manifestări, dintre care nu lipsește niciodată „Hora Unirii”, cunoscutul cântec pe versurile poeziei cu același titlu scrise de Vasile Alecsandri și publicate pentru întâia oară, la Iași, în numărul 51 al revistei „Steaua Dunării”.

– După revoluția de la 1848, Unirea a devenit problema centrală, dominantă, a vieții politice românești, punând în mișcare într-o înfăptuirea acestui

ideal, mase largi ale poporului și a societății civile românești cu Moldova, înfăptuită la 24 ianuarie 1859. Reprezintă actul politic care stă la baza constituirii României moderne și a for-

mării națiunii române. Realizarea acestui ideal a fost un proces complex, care pe lângă voința de unire a românilor a necesitat și un context european favorabil, de care clasa politică românească de atunci a profitat cu inteligență..., a spus Ioan Fodoreanu în introducerea prelegerii sale.

– Am crezut că este un moment propice pentru a marca și aici în Ungaria acest eveniment de o importanță extraordinară, pentru că eu socotesc că este momentul nașterii cu adevărat a națiunii române și a constituirii Statului național unitar român. Mi se pare ciudat că, oarecum a intrat în umbră și în România acest eveniment, pentru că am constatat din discuții cu elevi de liceu că din ce în ce mai puțini cunoșteau ce s-a întâmplat la 24 ianuarie 1859. Eu zic că

ar trebui readus la suprafață acest eveniment, „Mica Unire”, cum o mai numim noi, pentru că este momentul în care națiunea română și-a constituit un stat care s-a afirmat pe plan european, a fost prima integrare a României în Europa.

(Continuare în pag. a 4-a)

EDITORIAL

Un cetățean = un vot

În România sau în Slovacia este un lucru absolut normal ca minoritățile naționale și etnice să fie reprezentate în Parlament, iar la alegeri fiecare cetățean să aibă doar un singur vot. Adică, ori votezi cu vreun partid, ori cu minoritatea din care faci parte. Ceea ce funcționează însă în vecini, nu e valabil și în Ungaria. Nu dorim să intrăm acum în subiectul prea mult discutatei încălcări a dreptului constituțional al minorităților din Ungaria de a avea reprezentant în Parlament. În acest moment se pare că aceasta nu se va rezolva niciodată, pentru că nu există nici cel mai mic interes politic pentru a-i vedea pe români sau pe slovaci în Parlamentul din Budapesta.

De curând a ajuns, însă, și în atenția presei maghiare subiectul votului dublu la alegeri, în cazul minorităților. Constituția Ungariei arată că minoritățile sunt comunități constitutive ale statului, cu drepturi speciale. Însă principalul lor drept nu este respectat. Cu circa un an și jumătate înaintea următoarelor alegeri minoritare și parlamentare, nici un partid nu se grăbește să ducă în fața Parlamentului problema nereprezentării parlamentare a minorităților, precum nu se vorbește nici despre vreo modificare a legii minoritare și a celei electorale, care permite oricărui cetățean al Ungariei să înființeze autoguvernări minoritare false. În decembrie 2008, atât în Parlament cât și la Academia de Științe s-a aniversat, cu conferințe pompoase, 15 ani de la adoptarea Legii Minorităților, măturând însă foarte elegant sub covor atât subiectul încălcării Constituției, cât și cel al etnobusinessului.

Principiul „un cetățean = un vot” îi sperie pe unii politicieni minoritari din Ungaria. Și pe bună dreptate. Dacă ne imaginăm doar, că în viitor nici acei puțini care au votat în trecut pe listele românești la alegeri nu vor mai vota toți cu românii, pentru că s-ar putea să fie unii care vor vota mai bine cu socialiștii sau cu Fidesz-ul, atunci foarte puțini vor mai rămâne cei care vor vota cu lista minorității. Dacă, de exemplu, jumătate din cei 52 care în 2006 au votat cu *Traian Kreszta* la alegerile locale din Bătania, la alegerile viitoare vor alege să voteze cu vreun partid politic, atunci cum va mai ajunge Kreszta să „conducă” românii din Ungaria cu 25 de voturi? Sigur că toate astea sunt doar ipoteze: și că Kreszta ar mai rămâne președinte al ATRU, precum și că se va găsi vreodată cineva în această țară care să ia acest mălai dulce din gura așa-numiților „politicieni minoritari”, care știm bine că sunt cei mai fideli slujitori ai intereselor naționale ale statului maghiar.

Situația poate fi mult mai tragică decât cum ne-o imaginăm. În aceste zile au început deja sondajele de probă ale recensământului ce va avea loc în 2011. La doar câteva luni după următoarele alegeri minoritare din toamna anului 2010 (la care – fără modificarea legii și, mai ales, fără sprijinul puternic al Bucureștiului – nu avem nici o șansă să scăpăm de etnobișnițari și de ne-români), se va face recensământul populației Ungariei, iar rezultatul catastrofal deja se prevede. Nu, nu credem că vor fi mai puțini români decât în 2001, când s-au declarat români doar 7995 de persoane. Credem că rezultatul recensământului va fi la fel de fals și nereprezentativ ca și alegerile minoritare românești și întreg sistemul de autoguvernări românești, în frunte cu Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și Autoguvernarea Românească pe Capitală. Vor apărea „noi” români în localități sau în sectoare budapestane, unde nu au fost niciodată și nu sunt nici azi instituții românești, biserici sau școli, și se vor rușina să se declare români cei din Micherechi sau Chitighaz, care au trecut și prezent, dar s-ar putea să li se fure viitorul.

Eva Iova

Pe scurt...

ALEGERI PENTRU
PARLAMENTUL EUROPEAN

La nivel european, anul 2009 va fi dominat de un eveniment democratic marcant: alegerile pentru Parlamentul European. Pentru a șaptea oară în istoria de 50 ani a Parlamentului, în perioada 4-7 iunie, vor avea loc alegeri directe în toate statele membre. Alegerile vor avea loc simultan în toate cele 27 state membre UE, oferind pentru 375 milioane de cetățeni europeni cu drept de vot posibilitatea de a decide asupra politicilor la nivel european. Ungaria poate trimite în forul european 22 de parlamentari, iar România 33.

BILETE PENTRU „ENESCU”

Biletele și abonamentele pentru ediția a XIX-a a Festivalului „George Enescu”, care va avea loc în perioada 30 august-26 septembrie, la București, s-au și pus în vânzare de către agenția Eventim. Biletele costă între 20 și 100 de lei, iar cel mai ieftin abonament, de categoria E, este de 200 de lei. Festivalul va aduce spectacolele „Oedipe”, de George Enescu, „La Belle”, a Baletului din Monte Carlo, alături de Orchestra Filarmonică Radio France, Royal Philharmonic Orchestra din Londra sau Orchestra de Cameră din Viena.

TELEMEDICINĂ
ARAD-JULA

Spitalele județene din Arad și Julia colaborează pentru crearea unei rețele comune de telemedicină în domeniile urgență, hematologie, diabet și radiologie.

Valoarea totală a proiectului din cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria 2007-2013 este de aproximativ două milioane de euro. Se vor forma echipe de medici, la Arad respectiv la Julia, care vor conlucra pentru stabilirea unui diagnostic cât mai precis, în mai multe specializări. Comunicarea va fi prin intermediul internetului, atât în ceea ce privește datele despre pacient, cât și alte aspecte medicale, precum radiografiile. Pentru a respecta intimitatea bolnavilor și siguranța datelor transmise, sistemul informatic va fi securizat, conform normelor europene.

Hora Unirii s-a cântat și s-a dansat și la Julia

(Urmare din pag. a 3-a)

Am fost foarte încântat de această seară, care am reușit să o organizăm aici, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. A fost multă lume, au fost oameni de calitate, au fost foarte interesați de prelegerea pe care am susținut-o, aproape toată lumea voia o copie a acestei prelegeri. M-a bucurat prezența corului și faptul că am dansat împreună Hora Unirii. Au fost pentru mine chiar niște clipe emoționante. Am socotit că acest eveniment trebuie făcut pentru românii din Ungaria și împreună cu românii din România. Dacă ne ajută Dumnezeu, vom sărbători și anul viitor acest eveniment, poate puțin mai extins, vom face un simpozion de genul acesta la liceu, unde să participe și elevi de clasele XI și XII, care poate ar fi interesați de acest moment important, ne-a declarat Ioan Fodoreanu, consul general al României la Julia, inițiatorul acestei serbări.

De ce a rămas neînsemnat până acum acest eveniment în rândul românilor din Ungaria, ne-a explicat prof. univ. Gheorghe Petrușan.

– Noi, românii din Ungaria de azi, trăind totdeauna între granițele statului maghiar, n-am prea avut contacte cu românii, nici din Transilvania, dar mai ales cu românii de dincolo de Carpați, astfel orizontul nostru național și politic se extinde cam până la Țara

Moților. N-am avut o istorie comună, și nici nu s-a putut forma din această cauză conștiința noastră istorică de apartenență la istoria întregului popor român. Noi am înșușit încă înainte de trezirea la cunoștința națională, la începutul secolului al XIX-lea, această ideologie sugerată de unguri, de francezi, că națiunea politică este identică cu toate popoarele din imperiul respectiv. Deci, noi ne considerăm, și până în zilele noastre persistă în mentalitatea noastră, că noi aparținem ungurilor. Din punct de vedere politic am aparținut națiunii maghiare, din punct de vedere cultural însă am aparținut poporului român, numai că neavând o istorie comună, de aceea nici conștiința noastră de român nu este atât de temeinică, solidă, ca la unguri, de exemplu...

– Sunt foarte bucuros că am putut fi prezent la această întâlnire, păcat că nu au venit și mai mulți să asculte prelegerea domnului consul general, să danseze și să cânte aici Hora Unirii. Când am primit invitația, mi-am zis că voi face tot posibilul să fiu aici. Nu am dat atenția cuvenită acestei zile până acum și pentru acest lucru mă simt și eu puțin vinovat. Mi-a plăcut foarte mult, și dacă aș fi fost mai tânăr aș fi intrat și eu în horă la sfârșit când s-a dansat Hora Unirii. M-am mulțumit doar să mă uit la cei care au dansat, dar am cântat și eu...”, ne-a spus Gheorghe Marc din Julia.

(Prelegerea domnului consul general Ioan Fodoreanu o puteți citi în întregime pe site-ul Foii românești - www.foaia.hu.)

A. Butar

Eminescu, omagiat de românii din Budapesta

Vineri, 23 ianuarie, în sala de festivități a Primăriei sectorului II din Budapesta a avut loc cinaclul literar dedicat marelui nostru poet național, sub genericul „Mihai Eminescu și Budapesta”. Acțiunea a fost organizată de Societatea Culturală a Românilor din Budapesta și Autogovernarea Românească din sectorul II din capitală, cu sprijinul Fundației Publice pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria.

Titlul cinaclului literar nu a fost ales întâmplător, după cum remarca în deschidere președinta societății, Maria Berényi: „Suntem norocoși pentru că foarte multe date referitoare la marele poet se leagă de Budapesta”.

În cadrul cinaclului a fost reamintit faptul că debutul tânărului Eminovici a avut loc în 1866, în paginile revistei „Familia”, editată la Budapesta. Redactorul revistei, el însuși un tânăr român de 25 de ani, avea să-i fie nașul literar al viitorului mare poet. Cu tot entuziasmul cu care a fost prezentat la debutul său în „Familia”, Iosif Vulcan nu bănuia că prin Eminescu

cu boteza pe cel mai mare poet al românilor. Această revistă i-a fost leagănul și mormântul poetului, după cum Iosif Vulcan mărturisea în necrologul scris la moartea poetului: aici a debutat și tot aici i-au apărut și ultimele poezii. În perioada 1866-1906 au fost publicate în revistă 50 de poezii ale poetului, 400 de știri despre Eminescu, 80 de scrieri critice, jurnale. În 1889, la moartea poetului, „Familia” i-a consacrat un număr întreg, de doliu, prilej cu care a fost evocată personalitatea sa. În 1895, tot la Budapesta, Ilie-Miron Cristea – viitorul patriarh al României – scria teza de doctorat „Viața și opera lui Eminescu”.

Dar de capitala ungară se leagă și apariția primelor scrieri publicistice ale lui Eminescu. În 1870, pe vremea când era student la Viena, publică trei articole în paginile ziarului românesc „Federațiunea”, fondat de Alexandru Roman. Aceste articole erau un preambul al serbărilor organizate la Putna, în 1871. În aceste articole Eminescu își exprimă părerea despre dualismul austro-ungar, pe care îl

numește „ficțiune diplomatică”. Articolul apărut sub titlul „Să facem un congres” este mai mult decât un articol de ziar: este un manifest. Pentru acesta guvernul maghiar al vremii va intenta proces redactorului șef Ioan Poruțiu, dat fiind faptul că Eminescu sembase sub pseudonimul Varo. Pentru articolul „Echilibrul” se va intenta proces însuși poetului.

În cadrul cinaclului a fost subliniat și faptul că Eminescu cunoștea bine comunitatea macedo-română din Budapesta, fapt ce este confirmat de articolul apărut la 4 iulie 1879 în „Curierul” de la Iași, în care arăta că „cel puțin 50 de familii macedoromâne se îngrijesc de cultura și limba română la Budapesta”.

Serata literară dedicată marelui poet a fost presărată cu recitări din frumoasele sale versuri, ceea ce a întărit celor prezenți sentimentul că la 159 de ani de la nașterea poetului, poemele sale departe de a fi desuete ne introduc în atmosfera unui paradis pierdut.

Gabriela Enea Elekes

Comentariul săptămânii

O întâlnire imaginară
cu președintele României

„Ascultă de la mine că-s mai bătrân!” (Un țaran român)

*

Cuvintele înțelepte ale țaranului român îmi veniseră în minte la vesele că vine la noi, la românii din Ungaria, președintele României. Numai că nici ele nu au un sens absolut. Încercând să-mi imaginez o întâlnire așa-zisă „reușită”, „utilă” pentru mica noastră comunitate, bazându-mă pe propriile mele experiențe de vreo câteva decenii, nu prea reușesc să ancoriez la nici una din numeroasele întâlniri de vârf pe care le-am avut în perioada postceaușistă cu politicienii și guvernanții care s-au perindat pe la noi.

La început a fost etapa surprinderii că există. În iarna anului 1990, *Andrei Pleșu*, ministrul culturii, la întoarcerea de la Paris s-a oprit la Budapesta, unde a aflat de existența unei comunități românești în Ungaria. La scurta întrevvedere, excelentul om de cultură, se uita cu o oarecare mirare la noi, mai ales când a aflat unele date despre viața noastră politică și culturală. A urmat numaidecât perioada relativ scurtă a întrebărilor numeroase, dar nesperioase, de genul „cu ce vă putem ajuta?”. La acest capitol aparțin vizitele noastre la București, care se înscriu tot pe agenda promisiunilor, și, mai ales, a șovăielilor. Primiți cu amabilitate, păsurile noastre erau ascultate cu politețea diplomaților, dar promisiunile, câte erau, aveau un caracter vag de tot. Apăruseră *Victor Crăciun* cu întâlnirile sale naționaliste de la Băile Herculane, unde se cânta non-stop „Tu Ardeal” și „Noi suntem români”, iar cei mai iubii frați erau basarabenii care s-au culcat ca români și s-au sculat ca moldoveni. Habar nu aveam, însă, ce strategie urmărea statul român în privința românilor din afara României.

Cât de mare erau însă zăpăceala și povara politicii încremenite a regimului totalitar, se poate ilustra prin următorul caz. Eram la București, împreună cu părintele vicar *Pavel Ardelean*. Însoțitorul

nostru ne-a dus într-o seară la Casa Armatei, unde era așteptat președintele *Ion Iliescu*. Scopul pentru care am fost duși acolo era o eventuală întâlnire informală cu președintele României. *Ion Iliescu* a apărut, programul cultural a fost frumos și băutura bună. Președintele nu a avut însă timp pentru o strângere de mână. Același lucru s-a repetat și la Seghedin, în 1997, când a sosit în orașul nostru *Emil Constantinescu*, secondat de *Andrei Pleșu*, de data aceasta în calitate de ministru de externe; apropo! era deschiderea oficială a Consulatului General al României.

Să fim însă cât se poate de obiectivi! A existat de la bun început și o altă orientare politică, susținută și, mai ales, tradusă în practică de diplomați români de origine ardelenască sosiți la Budapesta în primii ani ai noului regim. După *Simion Pop* urmează *Ioan Donca*, care se apropie cu un elan și deschidere surprinzătoare pentru noi, obișnuți cu normele rigide ale diplomației din regimul trecut. Cred că gheața a început să se spargă între cele două țări în acești ani, cu o contribuție apreciabilă a Uniunii Românilor din Ungaria, care, în colaborare cu Ambasada României din Budapesta, în martie 1993, organizează, la *Jula*, întâia întâlnire la nivel înalt a reprezentanților celor două țări vecine. Tratatativele celor doi miniștri de externe, *Teodor Meleșcanu* și *Jeszenszky Géza* – care țineau să accentueze că au venit la *Jula* numai și numai la invitația Uniunii Românilor din Ungaria pentru a participa la dezvelirea bustului lui *Liviu Rebreanu* – au avut loc în sala mare a Primăriei orașului, conform normelor diplomației, discutându-se o mulțime de probleme interstatale importante care au facilitat în mare măsură dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, inclusiv a relațiilor comunității noastre cu România, de care profităm cu toții și care în momentul de față par a fi firești, de la sine înțelese; atunci, la trei ani de la gravele conflicte din Târgu Mureș însă

relațiile dintre cele două țări gemeau încă sub povara prejudecăților unui trecut nebulos.

Vizita în Ungaria (și) la comunitatea noastră a președintelui *Traian Băsescu* are loc într-un moment în care relațiile dintre cele două țări sunt excelente, mai bune decât oricând de la cel de al Doilea Război Mondial încoace. Grație țării de baștină, a înțelepciunii și dibăciei diplomaților români acreditați în Ungaria, în frunte cu excelența sa *Ireny Comaroschi*, și românii din Ungaria pot fi mulțumiți cu sprijinul politic și financiar pe care l-au primit în perioada la care ne referim. Acest sprijin ar putea fi și mai eficient dacă am ști ce vrem, dacă am fi capabili să ne formulăm mai limpede și concret doleanțele și, înainte de toate, în caz că am avea iscusința necesară pentru a ne susține interesele comunitare.

Ca de obicei și de data aceasta va fi protocol, care își are rostul și rolul lui în relațiile interstatale și interumane. O întâlnire cu președintele României este pentru noi de fiecare dată un eveniment deosebit. Sala Centrului Cultural Românesc din *Jula* este destul de încăpătoare. Ar trebui lăsați să intre toți cei care doresc să petreacă câteva minute cu personalitatea care stă în fruntea statului de care ne legăm prin multe „fire de tort”, cu atât mai mult cu cât desprinderea din „țesătura națională” a avut loc cam de mult... Tratatativele purtate cu scopul de a se ajunge la o înțelegere, la un acord, ar trebui pregătite însă din timp și au loc într-un cerc restrâns. O reală performanță ar putea fi ajungerea la un consens în privința instituționalizării relațiilor noastre cu statul român, precum și elaborarea unui sistem de sprijinire a sferei civile, a activităților culturale și creatoare care se pot desfășura numai în cadrul acesteia. Prin urmare, susținerea unor programe și îndeletniciri care vizează în mod nemijlocit conservarea identității naționale.

Gh. Petrușan

Pe scurt...

JULA

Serbarea acordării panglicii pentru absolvenții Liceului „N. Bălcescu” va avea loc pe 14 februarie, în sala mare a Centrului Cultural Românesc din *Jula*.

CHITIGHAZ

De la începutul anului, Căminul Cultural din Chitighaz a fost închis pentru a se face economii. De luni, 26 ianuarie, instituția funcționează din nou.

OTLACA-PUSTĂ

În duminica a 30-a după Rusalii, din 25 ianuarie, biserica ortodoxă din Otlaca l-a avut în mijlocul ei pe Întâi-stătorul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, Prea Sfinția Sa *Siluan*, care a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierască, alături de protosinghel *Calinic*, slujitorul otlăcanilor.

JULA

Din cauza unor lucrări de reparare a sistemului electric din Catedrala Sf. Nicolae, credincioșii *julani* sunt așteptați la slujbe în capela Episcopiei. Slujbele de sărbătoare din 30 ianuarie și 2 februarie, la fel ca și slujba din duminica următoare, se vor ține încă în capelă. Terminarea lucrărilor sunt prevăzute pentru sfârșitul săptămânii următoare.

MICHERECHI

Joia trecută, 22 ianuarie, la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău” din sat, firma „Orosko” din Orosháza a ținut prelegeri legumicultorilor locali pe tema cultivării castraveților în sere.

JULA

Carnavalul Renascentist din *Jula*, organizat de către Primăria orașului, a devenit deja o manifestare preferată pentru turiști și locuitori ai orașului. Anul acesta, cea de-a V-a ediție a carnavalului se va desfășura în perioada 19–22 februarie. Copiii pot participa în fiecare zi la programe speciale (spectacole de teatru și de atracție), ocupații de artă meșteșugărească și îndeletniciri muzeo-pedagogice, pot învăța dansuri și pot încerca numeroase unelte și meșteșuguri ale epocii.

Noutăți pe pagina de internet a Foi

Cititorii variantei electronice a revistei *Foaia românească* au putut observa zilele trecute că site-ul www.foaia.hu este mult mai bogat. La meniul „arhiva în PDF” de acum găsiți toate numerele săptămânalului nostru începând din anul 2003. Paginile revistei noastre pot

fi citite în format PDF într-o calitate foarte bună, la mărimea în care se poate citi ușor de către oricine. La meniul „arhiva” se găsește un motor de căutare, prin care se poate căuta orice articol mai vechi.

În următoarele săptămâni, re-

dacția noastră va introduce alte noutăți pe site, pentru a oferi cât mai multe și variate informații pentru cititorii on-line. Succesul ediției on-line se dovedește clar prin numărul tot mai mare de vizitatori, care lunar depășește deja numărul de 5000 de cititori. E.I.

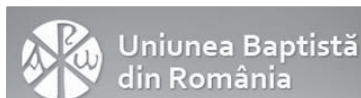
Primii baptiști în Amsterdam

Baptiștii au apărut ca mișcare creștină în perioada Reformei protestante din Europa Apuseană. Reforma a fost începută de către Martin Luther în Germania și a fost dusă mai departe de alți reprezentanți importanți cum au fost Jean Calvin și Ulrich Zwingli în Elveția.

Pastorul **Daniel Brânzei**, în cartea sa „Identitatea creștină în istorie” descrie în felul următor începuturile mișcării baptiste din Europa: „Spre deosebire de alte mișcări de trezire religioasă, mișcarea baptistă nu își poate identifica un precursor unic, un întemeietor, asemenea lui Martin Luther, Zwingli, Calvin sau John Wesley. Unii istorici îl socotesc pe John Smith un astfel de „începător” de drum. (John Smith este o figură interesantă în istoria baptiștilor. Nu se cunoaște data și locul nașterii lui în Anglia. A studiat însă la Christ College, Cambridge (1594–1598), după care a slujit ca preot în Biserica Angliei până în anul 1606, când a trecut de partea „separatiștilor”. În 1608 s-a mutat în Olanda din cauza persecuției declanșate de casa regală împotriva „separatiștilor”. A fost primul care s-a „autobotezat” în 1609 și apoi i-a botezat și pe alți 36 cu care a format prima biserică „baptistă”. A murit în Amsterdam în 1612. Deși este legat de începuturile primului grup organizat de baptiști, John Smith poate fi considerat cu greu un întemeietor al mișcării. De fapt, el s-a botezat prin „turnare”, iar spre sfârșitul vieții a părăsit adunările baptiste și a trecut la biserica mennonită.)

Lucrarea baptistă în România

Începuturile și evoluția mișcării creștine baptiste din România sunt dificil de trasat, deoarece avem de a face cu evenimente petrecute în trei grupuri etnice: germani, maghiari și români. Primele convertiri la credința baptistă s-au petrecut în regiuni diferite ale țării, aflate sub diferite jurisdicții politice, unite abia în anul 1919, când s-a format România Mare, prin

Un Domn, O Credință, Un Botez

Patru secole de la pornirea mișcării baptiste

În acest an se împlinesc 400 de ani la înființarea primei biserici baptiste în Amsterdam, Olanda. Cu ocazia aniversării, asociindu-se Federației Europene Baptiste, și bisericile baptiste din Ungaria și România vor organiza un șir de manifestări de sărbătoare. Alături de crezul comun al baptiștilor români și maghiari, îi mai unește și istoria lor comună, deoarece o pătrundere a baptiștilor din România s-a produs din direcția Ungariei înspre Transilvania și Banat. La Salonta Mare s-a format prima biserică baptistă maghiară, iar printre primii botezați a fost și Mihai Cornea, care a devenit apoi un evanghelist dinamic, vestind Evanghelia peste tot unde a ajuns, și la unguri, și la români. Cu prilejul acestei aniversări, vă invităm să faceți cunoștință cu istoria primei biserici baptiste din Amsterdam și a bisericilor baptiste din România.

alipirea Transilvaniei la țara mamă.

Uniunea Baptistă din România descrie în felul următor istoria misiunii baptiste din țară, istoric publicat pe site-ul acesteia: În România, începutul mișcării baptiste este legat de venirea unei familii de imigranți germani la București, în anul 1856. Aceștia au înființat prima biserică baptistă formată din credincioși germani. Al doilea început al baptiștilor în țară a avut loc în Dobrogea, independent de primul început. Imigranți baptiști din sudul Ucrainei au ajuns în Dobrogea și au înființat o biserică baptistă în anul 1862, la Cataloi, astăzi sat al comunei Frecatei din județul Tulcea. Prin misiunea unui evanghelist baptist din București, în anul 1870 s-a înființat Biserica Baptistă din Tulcea. O altă pătrundere a baptiștilor în România s-a produs din direcția Ungariei înspre Transilvania și Banat. Un colportor (împărțitor de cărți și tractate creștine), Anton Novac, a dat peste un grup de reformați maghiari dornici să studieze mai serios Biblia. În anul 1875, Henrich Meyer, un lider baptist din Budapesta, i-a botezat și a format prima biserică baptistă maghiară din Transilvania la Salonta Mare. Printre cei opt care s-au botezat era și Mihai Cornea, care a devenit un evanghelist dinamic, un om cu darul de a se apropia de oameni. Cornea a predicat Evanghelia peste tot pe unde a ajuns, și la unguri, și la români. Prima biserică baptistă de limba româ-

nă a fost înființată în anul 1886, în localitatea Chesa.

Bisericile baptiste s-au răspândit cu rapiditate în Bihor, în zona Aradului și zona podișului Someșan. Aceste regiuni sunt și astăzi zonele cu cea mai mare concentrare de baptiști din România. Constituirea Uniunii Baptiste din România a avut loc în urma formării României Mari. În urma unei întâlniri din anul 1919, baptiștii din Țara Românească și cei din Transilvania au hotărât să se unească. Decizia a fost aprobată în cadrul congresului din 1920.

Răstimpuri grele

Legea pentru regimul general al cultelor din anul 1928 prevedea recunoașterea drepturilor comunității baptiste. Reglementările ulterioare au înrăutățit regimul juridic al cultelor evanghelice din țară. În condițiile implicării României în al doilea război mondial și ale dictaturii militare a marșalului Antonescu, au fost desființate toate asociațiile religioase din România și, ca urmare, baptiștii nu au mai putut desfășura nici o activitate legală, bisericile au fost închise și numărul lor s-a redus drastic. După o perioadă de liberalizare a climatului religios din România (1944–1948), regimul comunist a aplicat o serie de măsuri represive și de subordonare a vieții cultului față de interesele dictaturii comuniste atee. Arondarea bisericilor, reglementarea serviciilor religioase în cadrul acestora, controlul numă-

clarat că aparțin confesiunii creștine baptiste.

În momentul de față, credincioșii baptiști din România sunt organizați în peste 1.800 de biserici și filiale locale, slujite de mai bine de 800 de păstori și de alți slujitori duhovnicești. Pregătirea pastorilor se face în cadrul facultăților de teologie pastorală din Institutul Teologic Baptist din București și Universitatea Emanuel din Oradea. S-au înființat și funcționează 7 seminarii liceale la București, Oradea, Arad, Timișoara, Cluj, Reșița și Sibiu, integrate în sistemul învățământului public. Cu acordul Cultului s-a înființat și funcționează în cadrul Universității București Facultatea de Teologie Baptistă. Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România face parte din Alianța Evanghelică din România, alături de cultele Penticostal și Creștin după Evanghelie și deține în coproprietate cu aceste culte Radio „Vocea Evangheliei”. Cultul Baptist din România este, de asemenea, afiliat organizațiilor baptiste internaționale, Federația Baptistă Europeană și Alianța Baptistă Mondială, care grupează peste 200 de organizații baptiste naționale și regionale din toată lumea, însumând aproape 50 de milioane de credincioși.

R.P.

400 de ani a bisericii baptiste din Amsterdam

Deoarece în anul 2009 se sărbătorește 400 de ani de la înființarea primei biserici baptiste în Amsterdam, Uniunea Baptistă din România a decis să încurajeze promovarea cunoașterii mișcării baptiste în țară. Astfel, UBR încurajează comunitățile ca în cadrul Adunărilor Generale să prezinte un material legat de începuturile mișcării baptiste și să organizeze în timpul anului evenimente prin care mișcarea baptistă să poată fi cunoscută de cât mai mulți oameni prin diverse acțiuni care să fie preluate și de mass-media.

Comitetul Executiv a decis traducerea unei biografii a lui Mihai Kornya (Cornea) din limba maghiară pentru a marca aniversarea din acest an. S-a mai hotărât ca revista „Creștinul Azi” să publice în fiecare număr un articol legat de aniversarea a 400 de ani de istorie baptistă.

Federația Europeană Baptistă organizează în luna iulie o sărbătorire a celor 400 de ani de istorie baptistă în orașul Amsterdam, unde s-a descoperit locul în care a funcționat prima biserică baptistă. Acest local era brutăria unui menonit, iar în prezent este o cofetărie.

Ședința anuală a Adunării Eparhiale

Sâmbătă, 24 ianuarie, la sediul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria s-a ținut ședința ordinară a Adunării Eparhiale. Cu două zile mai devreme, tot la Episcopia din Julia a avut loc ședința Consiliului Eparhial. La lucrările ședinței de sâmbătă, prezidată de Prea Sfinția Sa Episcopul Siluan, au luat parte 9 preoți și 17 mireni din cele 20 de parohii ortodoxe române din Ungaria. Au lipsit de la întâlnire preotul Ilie Ciocan și mireanul Cornel Soldan din Bățania, astfel orășelul de lângă granița cu România nefiind reprezentat de nimeni la ședința anuală a Adunării Eparhiale.

2009 – anul Sf. Vasile cel Mare

Lucrările au fost deschise de PS Siluan, care a făcut un raport al activităților desfășurate de la ședința anterioară, prezentând și noutățile din viața Episcopiei: înființarea așezământului monahal din Budapesta, primirea a 4 noi posturi (dintre care 2 posturi de măicuțe, care vor servi la Capela ortodoxă din Budapesta, împreună cu pr. ieromonah David și 2 posturi pentru Centrul Eparhial din Julia – ierom. Gheorghe Dragoș, care a venit de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog din Arad și care va sluji la Săcal, și domnul Sergiu Tomescu, care a venit de la Cluj și va îndeplini postul de secretar al Episcopiei). Apoi, Părințele Episcop a vorbit despre însemnătatea anului 2009, când la inițiativa Patriarhiei Române se va omagia Sf. Vasile cel Mare și Ceilalți Sfinți Capadocieni. „Ziua Sfinților Trei Ierarhi, printre care se află și Sf. Vasile cel Mare, este o zi foarte importantă pentru episcopia noastră, deoarece exact cu zece ani în urmă, pe 30 ianuarie 1999, a fost ales primul Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, în persoana Prea Sfințitului Sofronie Drincec. Anul comemorativ Sf. Vasile cel Mare și aniversarea a 10 ani de la alegerea primului Episcop al Julei sunt două evenimente importante pentru Episcopia noastră”, a accentuat PS Siluan. Prea Sfințitul Episcop i-a informat pe cei prezenți că se planuiește o slujbă aniversară pe 22 februarie, când se vor împlini 10 ani de la instalarea primului Episcop ortodox român din Ungaria.

Vizită prezidențială în Catedrala Episcopală

Trei evenimente importante din 2008 au fost evidențiate de către PS Siluan: 1. spectacolul „Biserica și copiii într-o Europă unită”, care a avut loc la Centrul Cultural Român din Julia și a implicat școlari români din Julia, Apateu și Oradea; 2. Festivalul de folclor „La obârșii, la izvor”, la care și-au dat concursul numeroși soliști și formații de dansuri populare din România; 3. Simpozionul dedicat bicentenarului nașterii marelui Mitropolit Andrei Șaguna.

În ziua de 3 februarie, Catedrala Episcopală Sf. Nicolae din Julia va fi din nou locul unui eveniment însemnat, deoarece va fi vizitată de președintele României, Traian Băsescu, care în zilele de 2 și 3 februarie se va afla în vizită oficială în Ungaria. La ședința de sâmbătă, PS Siluan a rugat toți preoții să vină să se întâlnească cu președintele României și să aducă cu ei cât mai mulți credincioși din satele românești. În cuvântarea sa, Părințele Episcop a atras atenția preoților în repetate rânduri că „cel mai important lucru pentru fiecare paroh trebuie să fie chemarea oamenilor la biserică, strângerea relațiilor cu credincioșii”.

În aprilie, ședință extraordinară

În continuarea ședinței, au fost prezentate rapoartele de activitate ale celor trei sectoare: bisericesc, economic și cultural. Raportul bisericesc a fost prezentat de pr. Ioan Bun, cel cultural de pr. Origen

Sabău, iar cel economic de pr. Teodor Marc. Raportul comisiei de organizare și validare a fost făcut de pr. Florin Olteanu.

Toate rapoartele au fost acceptate de membrii Adunării Eparhiale, iar la capitolul diverse s-a discutat despre intensificarea vieții culturale și pastorale din fiecare parohie și despre o problemă mai veche a parohiei din Julia, Orașul Mare Românesc, care nu dispune de o casă parohială proprie. Membrii Adunării Generale s-au înțeles că se vor întruni din nou într-o ședință extraordinară, după Paști, pentru a debata problemele preoților care nu au case parohiale.

Bugetul Episcopiei

Situația financiară a Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria este una destul de precară, deoarece suma pentru funcționare și pentru salarizarea preoților din Ungaria este foarte mică. Spre bucuria Episcopiei, prin bunăvoința Patriarhiei de la București, salarizarea preoților misionari din România s-a reglementat în vara anului trecut, aceștia primind de pe acum un salariu corespunzător. Episcopia de la Julia a obținut, în anul 2008, pentru funcționare în total 27 milioane de forinți. În cursul anului trecut, Episcopia a câștigat prin proiecte suma de 11,6 mi-

lioane forinți, care au fost cheltuiți în întregime pentru programele pentru care s-au câștigat. De la Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, Episcopia noastră a primit, în 2008, suma de 16 milioane de forinți, pentru renovări de biserici (Julia – 1,9 milioane, Cenadul Unguresc – 5,3 milioane, Otlaca-Pustă – 4,8 milioane). Tot în anul trecut, din partea Secretariatului de Stat pentru Culte de la București s-a primit, prin Mitropolia Banatului, suma de 44 milioane de forinți pentru restaurarea imobilului în care se află Capela ortodoxă română din Budapesta.

În centrul atenției: credincioșii

PS Siluan a vorbit la ședință despre planul organizării în acest an a două conferințe preoțești, prima având loc la Cenadul Unguresc, după sărbătoarea Înălțării Domnului, și având ca temă anul omagial Sf. Vasile cel Mare, iar a doua conferință va avea loc în a doua jumătate a anului și va avea în centrul atenției pastorația, cum ar trebui să se apropie preoții de copii, cum ar putea strânge mai tare rândul credincioșilor în jurul bisericii.

Pr. Origen Sabău a propus colegilor săi ca fiecare să intensifice viața culturală din parohie, pentru

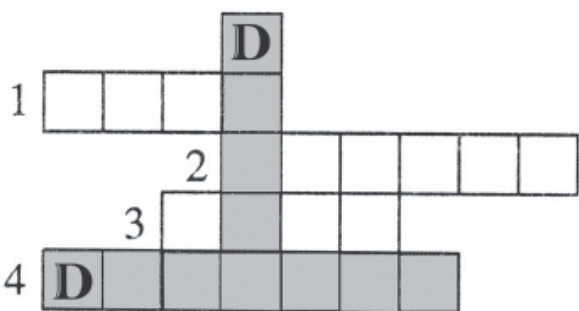
că în acest fel și credincioșii vor fi mai apropiați de biserică, iar preoții din Bihor să se implice în organizarea zilelor satului în care activează. „Situația din Bihor este una sumbră, dar nu imposibilă”, a fost de părere pr. Sabău, care a mai punctat un lucru foarte important și actual pentru toți preoții: „Suntem obligați să-i identificăm și să-i ajutăm pe toți românii aflați pe teritoriul Ungariei, nu numai pe cei din satele tradiționale. Știm că în numeroase localități ungurești de lângă granița cu România și-au cumpărat case și s-au mutat aici cetățeni români. Noi suntem obligați să-i căutăm și pe ei, să-i botezăm, să-i împărtășim, să le sfințim casele. Pot să spun că eu așa am găsit trei familii ortodoxe noi în localitatea bihoreană Berekböszörmény, la una dintre ele nu peste mult vom avea un botez, ceea ce este un fapt îmbucurător, pentru că la noi, în Bihor, sunt foarte puține botezurile, mai multe fiind în mormântările. Un alt lucru îmbucurător este că, de Bobotează, am sfințit casele la 7 familii din Biharkeresztes.” Pr. Origen Sabău a atras atenția că se apropie următorul recensământ din Ungaria, care va fi în 2011, iar responsabilitatea preoților ortodocși este foarte mare în păstrarea identității românilor din Ungaria.

E. Iova

Delta Dunării

Completând rebusul vei obține pe orizontala și verticala marcate locul denumit PARADISUL PĂSĂRILOR.

1. Dunărea se varsă în...prin trei brațe.
2. În Deltă sunt numeroase ostroave, bălți și...
3. E mult răspândit în deltă, folosit la fabricarea hârtiei.
4. Delta...formată de cel de-al doilea fluviu ca lungime din Europa.

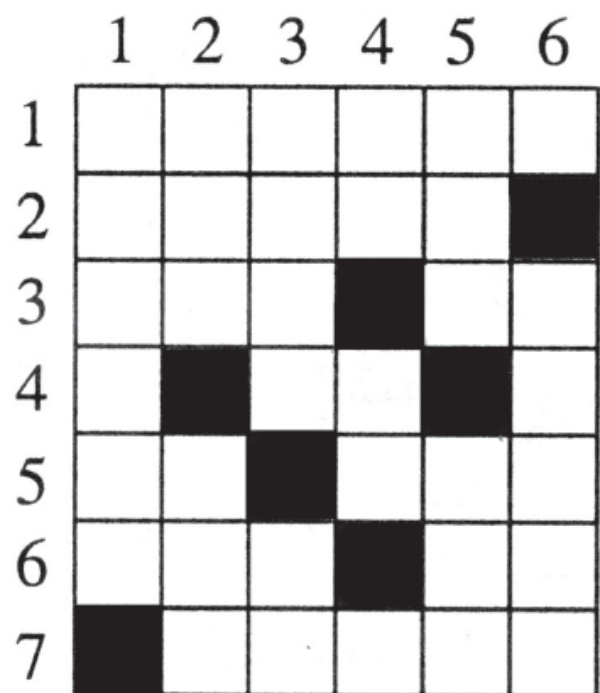
Pe gheață

ORIZONTAL:

1. Sunt și pe roțile.
2. Motorul vieții.
3. O crenguță dintr-un pom. – Spartă...fără artă!
4. Patinele la început!
5. Chiot de bucurie. – Jumătatea lui calcul!
6. Firav la mijloc! – Final de patine!
7. Nelipsite la derdeluș.

VERTICAL:

1. Poteci prin zăpadă.
2. N precedat și urmat de A. – Umblă moșul prin pădure./După fragi și mure.
3. Vreme. – Ana...fără mijloc!
4. În timp! – Arma viespei.
5. Organul pentru simțul mirosului.
6. Strat subțire de gheață foarte alunecos.

Creștinismul

În jurul anului 30, romanii erau stăpâni în Palestina, evreii așteaptă mai mult ca niciodată un profet, un mesia, un salvator. Unii îl recunosc în Isus din Nazaret și-l urmează pentru a-i asculta învățăturile. Trei ani mai târziu, este condamnat de către romani pentru tulburarea ordinii publice și de marele preot din Ierusalim, pentru că se dă drept fiul lui Dumnezeu. Moare crucificat. Cu toate acestea, istoria creștinismului abia începe.

Biblia și creștinii

Creștinii cred în Dumnezeu, care s-a revelat poporului evreu și a fost vestit de Isus Cristos. Biblia este o culegere de cărți, care strânge la un loc Vechiul Testament (vezi Biblia ebraică) și Noul Testament, scris între anii '70 și '90. Acesta prezintă:

În cele patru Evanghelii, viața și învățăturile lui Isus Cristos, mort și apoi înviat. În Faptele Apostolilor și în Epistole, texte ce se referă la toți primii creștini. În Apocalipsă, triumful viitor al lui Cristos și al bisericii sale.

Sărbătorile creștine

Paștele celebrează învierea lui Cristos. Este cea mai mare sărbătoare. Această duminică deosebită este precedată de joia mare, care comemorează ultima masă luată de Isus cu discipolii săi, și de Vineria Mare, când creștinii rememorează patimile și crucificarea lui Cristos.

La 40 de zile după Paște, se sărbătorește Înălțarea la cer a lui Cristos, care se întoarce astfel lângă părintele său. Zece zile mai târziu, Rusaliile celebrează ziua în care Duhul Sfânt s-a pogorât asupra apostolilor.

Crăciunul vestește cu voieșie nașterea lui Isus,

venirea fiului lui Dumnezeu în lume ca om.

Pavel din Tars

Nu a fost un apostol, ci un cetățean roman evreu, care nu l-a cunoscut pe Isus. Convertit, el a devenit cel mai înfocat și plin de râvnă apărător al său. Era văzut pretutindeni în Siria, în Asia Mică, unde vorbea despre Isus și a fondat comunități de credincioși.

La Vatican

Bazilica Sfântul Petru (secolul al XVI-lea), cu celebrul său dom, este o capodoperă a artei religioase, la fel ca alte mii de biserici, sculpturi și tablouri în Europa. În secolul al IV-lea, s-a organizat la Roma instituția Bisericii, după modelul curții imperiale romane.

O conduce Papa, episcopul Romei, ales de cardinali. Cardinalii și episcopii din toate țările lumii catolice sunt numiți de Papa. Episcopii se află în

fruntea diocazelor, ei numesc preoții însărcinați cu conducerea parohiilor.

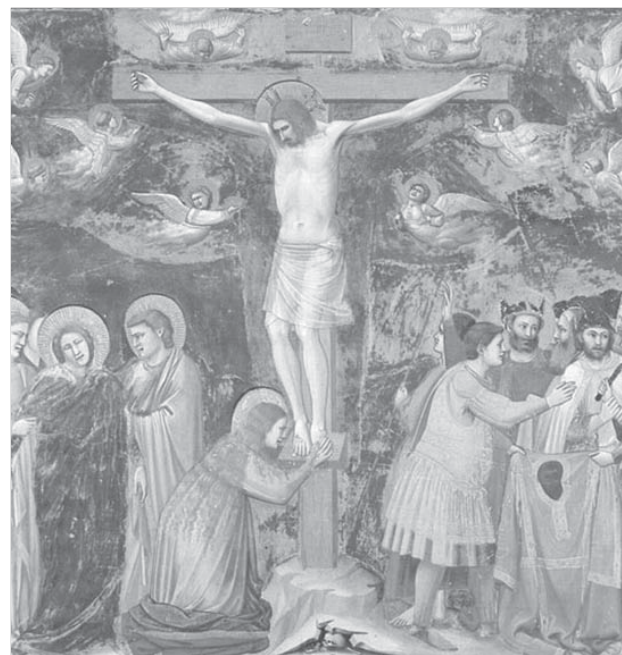
Creștini în lume

În lume sunt mai mult de un miliard de creștini, dintre care 59% sunt catolici, 29% protestanți, 11% ortodocși.

Catolicii sunt creștinii care aderă la tradiția și dogmele Bisericii romane, ca și la învățăturile ei (Biblia). Papa este conducătorul lor.

Protestanții și reformații s-au separat de Biserica din Roma în secolul al XVI-lea. Luther și Calvin sunt principalii artizani ai Reformei. Bisericele protestante încurajează studiul Bibliei. Pastorii și consilierii laici formează cultul lor.

Ortodocșii sunt membrii Bisericii din Răsărit, care a rupt legăturile cu Roma. Aceștia sunt conduși de patriarhi și mitropoliți. Liturghia oficiată de preoți, ocupă un loc important în credința ortodoxă.

Un Dumnezeu mort și reînviat

Crucificarea apare deseori în arta creștină. Cu toate acestea, creștinii cred și în învierea lui Cristos. „Era mort și a înviat”, spun discipolii săi, care au pornit pe drumurile imperiului roman pentru a aduce lumii Vestea cea Bună. (Frescă de Giotto, Padova, 1303)

Examen de stat la Catedra de Română din Seghedin

Joi, 22 ianuarie, la Catedra de limba și literatură română a Universității din Seghedin, 3 studenți au dat examenul de licență la limba și literatura română și au susținut lucrarea de diplomă în fața comisiei de examinare. Faptul că a ținut trei ore pentru trei studenți vorbește de la sine despre seriozitatea acestui examen. Din comisie au făcut parte profesorii: **Ana Hoțopan**, președinte de examen, **Ștefan Gencărau**, oponent, **Mihaela Bucin**, metodică, **Gheorghe Petrușan**, membru invitat.

La catedră am aflat că s-a modificat spațiul, cu privire la modul de susținere a examenului, pentru că anul acesta examenele s-au desfășurat în prezența directorului Institutului pentru Minorități din cadrul facultății, **dr. Sebo Katalin**, ceea ce a ridicat prestigiul examenului.

ea s-a înscris la Liceul „N. Bălcescu” la alegerea părinților. Mi-a mărturisit că primii ani de liceu au fost mai grei, dar după ce și-a făcut la liceu o mulțime de prieteni a decis să rămână să termine studiile aici în Ungaria înscrind-se la această facultate.

Absolventa Nicoleta

cherechi. Eu luni am avut examenul de stat din italiană, așa că acum am terminat. S-ar putea să-mi continui studiile, dar acum nu vreau să mă gândesc la asta. Sunt mândră că am terminat la această facultate, nu a fost ușor, dar au trecut foarte repede cei patru ani...”, ne-a mărturisit Nicoleta.

Despre modul de desfășurare a examenului am stat de vorbă cu **prof. univ. Ștefan Gencărau**: „Examenul s-a desfășurat după tipicul unui examen european. Am această experiență pentru că provin dintr-o universitate serioasă din România, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, unde numărul de candidați nu e numai trei la un examen de licență sau examen de masterat, ci de ordinul sutelor, dar și acolo și aici examenul se desfășoară astfel: studentul trece de proba de susținere publică a lucrării, lucrarea lui este de fapt expresia și dovada în același timp a unei munci îndelungate de cercetare într-un segment de domeniu pe care și l-a ales. După această etapă, studentul trece prin examinarea teoretică din discipline care sunt legate de subiectul lucrării. În cazul celor trei fete de astăzi o disciplină legată de subiectul lucrării este metodică, apoi limba și literatura română. Cele trei candidate de astăzi s-au prezentat într-un mod deosebit la susținerea lucrării, dovedind competența de a purta conversație, efectiv conversație cu comisia, dovedind competența de a re-

lua argumentarea din momentul în care a fost întreruptă și de a o continua cu același succes, dovedind practic probitate profesională și, în același timp, proprietatea intelectuală a lucrării pe care au susținut-o și prin toate acestea dovedind că merită să treacă de etapa de susținere a lucrării de diplomă sau lucrării de licență. După susținere au urmat probele teoretice, probă de limbă și literatură și probă de metodică. S-a conversat cu cele trei candidate și toate trei au dovedit cunoștințe temeinice, desigur cu diferențieri absolut normale. Oamenii sunt diferiți, percepția asupra unui fenomen cultural este diferită, dar asta nu a împiedicat ca cele trei studenți să treacă și de probele teoretice. Proba de metodică cât și proba de literatură a verificat și competența lingvistică a celor trei candidate care s-au prezentat într-un mod în care aș spune că examenul a fost o sărbătoare. La sfârșitul examenului m-a bucurat faptul că s-a marcat însemnătatea momentului și sunt sigur că cele trei candidate vor ține

dint competența de a re-lua argumentarea din momentul în care a fost întreruptă și de a o continua cu același succes, dovedind practic probitate profesională și, în același timp, proprietatea intelectuală a lucrării pe care au susținut-o și prin toate acestea dovedind că merită să treacă de etapa de susținere a lucrării de diplomă sau lucrării de licență. După susținere au urmat probele teoretice, probă de limbă și literatură și probă de metodică. S-a conversat cu cele trei candidate și toate trei au dovedit cunoștințe temeinice, desigur cu diferențieri absolut normale. Oamenii sunt diferiți, percepția asupra unui fenomen cultural este diferită, dar asta nu a împiedicat ca cele trei studenți să treacă și de probele teoretice. Proba de metodică cât și proba de literatură a verificat și competența lingvistică a celor trei candidate care s-au prezentat într-un mod în care aș spune că examenul a fost o sărbătoare. La sfârșitul examenului m-a bucurat faptul că s-a marcat însemnătatea momentului și sunt sigur că cele trei candidate vor ține

Anca Butar

Cele trei studenți sunt: **Alexandra Várodi**, **Nicoleta Netea** și **Timea Katona**, toate trei absolvente ale Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula. Alexandra Várodi este din Salonta, știe trei limbi la perfecție, la facultatea din Seghedin a terminat la specialitatea română-italiană. La examenul de stat și-a susținut lucrarea de diplomă din arhitectura religioasă medievală. Timea Katona este din Arad,

Netea este din Micherechi, ea lucrează deja la Școala generală din Aletea, dar se gândește să-și continue studiile. „Am avut mari emoții azi, dar a fost bine până la urmă. Lucrarea de diplomă am făcut-o din istoria școlii generale din Micherechi. La scrierea primei părți am avut la dispoziție o bibliografie bogată, iar la partea a doua a lucrării am făcut cercetări în arhiva școlii din Mi-

Catedra de Română se prezintă liceenilor

La 26 ianuarie, liceenii români din Jula au avut ocazia să afle în mod direct despre posibilitățile de a-și continua studiile la Catedra de limba română din cadrul Universității din Seghedin. Doamna **Máruzsne dr. Sebo Katalin**, directoarea Institutului pentru Minorități de la Facultatea din Seghedin a subliniat faptul că, anul acesta, catedrele de română și slovacă din cadrul Universității din Seghedin împlinesc 60 de ani, iar **dr. Mihaela Bu-**

cin, profesor la Catedra de Română a prezentat pe scurt posibilitățile din cadrul acestei facultăți. Începând din acest an, catedra a primit și dreptul de a organiza cursuri de masterat. Elevii care se vor înscrie la catedra de limba română vor primi diplomă de studii superioare la nivel de universitate. Liceenii trebuie să decidă până pe 15 februarie unde își vor continua studiile superioare și să-și depună dosarele de înscriere.

A.C.

Între educatoarele din Jula și Arad nu mai există graniță

În scopul stabilirii noilor relații profesionale, pe 22–23 ianuarie, la Grădinița românească din Jula a sosit o echipă formată din educatoare din România.

Rodica Soldan, directoarea Grădiniței cu program prelungit nr. 14 din Arad, coordonatorul proiectului Phare CBC 2006, ne-a informat că grădinița lor derulează acest program finanțat de Uniunea Europeană și de Guvernul României. Programul se numește „Experiență transfrontalieră pentru educația preșcolară.”

– După cum sugerează titlul, credem că este nevoie de această experiență transfrontalieră în educația preșcolară. Ideea proiectului a fost generată de necesitatea concretă de stabilire a unei comunicări și colaborări cât mai eficiente la nivelul învățământului preșcolar între grădi-

nițele din Ungaria și România. Totodată, dorim îmbunătățirea transferului de cunoștințe și experiențe didactice între educatoarele din cele două țări. Grupurile țintă ale proiectului sunt 950 de copii preșcolari, cu vârste cuprinse între trei și șase ani, 62 de cadre didactice, 54 educatoare din România, 8 educatoare din Ungaria. Tema proiectului este experiența transfrontalieră pentru educația preșcolară. În acest proiect mai sunt cuprinse încă două grădinițe din Arad, grădinițele cu program prelungit nr. 15 și nr. 16. Obiectivul general este dezvoltarea cooperării transfrontaliere între instituții și comunități la nivelul învățământului preșcolar. Iar obiectivele specifice sunt creșterea calității procesului instructiv-educativ până la sfârșitul anului școlar 2008/2009 și îmbunătățirea

transferului de experiențe didactice între cele cinci grădinițe implicate în proiect.

Printre parteneri se numără și Consiliul local al Municipiului Arad. Activitatea care s-a desfășurat la grădinița din Jula, a început în 22 ianuarie. Au fost în vizită la grădinița românească din Jula 18 cadre didactice dintre care trei au fost directoare de la cele trei grădinițe implicate în proiect, precum și Emilia Soriteu, inspector școlar pentru învățământul preșcolar din Arad. Programul din prima zi a constat în prezentarea grădiniței și participarea la unele activități demonstrative, desfășurate cu copiii de către educatoarele din România. Activitățile s-au desfășurat în limba română și maghiară. În a doua zi a avut loc un seminar pe tema calității în educația preșco-

lară, la care s-au prezentat unele comunicări de către educatoarele din România.

Următoarea întâlnire va avea loc în luna martie, în România, cu schimburi de experiență și seminar. Atunci întâlnirea se va desfășura în Moneasa, o stațiune din județul Arad, la care vor participa 32 de cadre didactice. În 19 august va fi ultima întâlnire, deci proiectul va trebui finalizat până la această dată. În luna mai, educatoarele din cele două țări vor avea încă o întâlnire, aici la Jula.

La evenimentul de săptămâna trecută a fost prezentă și primărita orașului Jula, *Perjesi Klára*, care este și deputat parlamentar. Aceasta a pus accentul pe necesitatea proiectelor, subliniind că: „Uniunea Europeană a adus schimbări radicale în viața ambelor țări. Primăria orașului Jula acum realizează peste 10 proiecte comune cu orașul Arad, în care orașul nostru este partenerul principal. Aceste proiecte se bazează aproape pe toate domeniile vieții publice.

Fără aceste proiecte am fi mult mai săraci, atât Europa, cât și țările noastre. Nu mă refer numai la partea financiară, ci și la partea umană a relațiilor dintre oamenii implicați în aceste proiecte. Aceste întâlniri au un scop comun, să ne cunoaștem unii pe alții și să cunoaștem cultura celorlalți”.

Emilia Soriteu, inspector școlar pentru învățământul preșcolar de la Inspectoratul Școlar Județean, Arad a subliniat: „Mi-aș dori ca această colaborare să nu se sfârșească atunci când se sfârșește acest proiect, în mod propriu zis.” Educatoarea de la grădinița cu program prelungit nr. 14, *Doina Țifrea*, coordonatoarea de resurse a proiectului a ținut un discurs pe tema calității în educația preșcolară.

Directoarea grădiniței julane, *Ana Ciotea*, a fost încântată de acest eveniment, rezumând că „prin acest proiect dorim să dezvoltăm creativitatea și aptitudinile copiilor cu ajutorul artei, muzicii, folclorului și limbii materne.”

A. Cioca

La 20 ianuarie, ICR Budapesta a organizat, în colaborare cu Clubul Fotografic „Nufărul” din Oradea, cea de-a treia ediție a Salonului internațional al artiștilor fotografi români și maghiari. Evenimentul a avut loc în cadrul Săptămânii Culturii Române și Culturii Maghiare și se bucură de înaltul patronaj al președintelui României, *Traian Băsescu* și al președintelui Ungariei, *Sólyom László*. La ediția din acest an au fost expuse 38 de lucrări aparținând artiștilor fotografi din România și 22 din Ungaria. Aceste lucrări au fost selecționate în urma unui concurs care a

Ploaia, în fotografii la ICR Budapesta

avut ca tematică „Ploaia”, iar cele mai reușite imagini au fost premiate în fața publicului budapestan. Medalia de aur a fost acordată artistului fotograf *Abonyi János* pentru lucrarea „Furtuna la Balaton” și artistei *Tószegi Zsuzsanna* pentru „Lapoviță în Matra”, medalia de argint a revenit artiștilor *Alin Popescu* pentru „Mereu pe drumuri” și *Tószegi Zsuzsanna* cu lucrarea „Frunze în ploaie”, iar medalie de bronz au obținut artiștii *Rába Mónika* și *Vasile Vénig* cu lucrările „Noroi 21”, respectiv „Plimbare în ploaie”.

După cum a mărturisit criticul de artă dr. *Ramona Novicov* din Oradea, tema ploii intră sub incidența metaforei și este pentru

artist în general o temă inspirantă, iar pentru artiștii fotografi a fost un prilej de etalare a sensibilității, fiecare interpretând într-un

alt fel, fiecare imagine fiind o stare de spirit.

Expoziția găzduită de Institutul Cultural Român din Budapesta este deschisă publicului larg până la 20 februarie.

G. Enea Elekes

„Iubirea aproapelui e cel mai important lucru...”

Ana Șereș a venit pe lume la 30 ianuarie 1940, în satul Micherechi. Părinții, Maria și Gheorghe, gospodari tineri și vrednici, și-au dorit o familie frumoasă și numeroasă. Ana a fost al patrulea din cei șapte copii. După școala primară a urmat Liceul Românesc din Jula, iar după terminarea școlii și-a înțemeiat o familie. Are doi copii, o fată și un băiat și se bucură de șapte nepoți, cinci fetițe și doi băieți. A fost mereu cinstită și dreaptă. A trăit o viață armonioasă alături de familia sa, dar în urmă cu 16 ani, din cauza unei boli necruțătoare, soțul său a părăsit-o mutându-se în lumea cealaltă, lucru care i-a cauzat o mare durere. Nana Ana povestește cu multă dragoste despre familia sa și despre frații săi. Este mândră și are un respect deosebit față de fratele ei mai mic, *Alexandru*, care este preot, și căruia îi zice „domnul”.

Anii copilăriei

– M-am născut la Micherechi, într-o familie de oameni gospodari. Părinții noștri au fost oameni harnici și au muncit mult ca noi, copiii să avem ce ne trebuie. Și am avut într-adevăr o copilărie fericită.

Am fost șapte frați, eu am fost în familie al patrulea copil, iar *Alexandru*, fratele nostru, preotul, este cel mai mic. Părinții noștri au fost oameni simpli de la sat, dar ne-au dat o educație bună, ne-au îndrumat numai spre bine, ne-au învățat să ne

iubim frații între noi și să ne iubim aproapele, lucru care contează foarte mult în ziua de azi. Toți frații mei au familii frumoase, bacea *Ioan*, cel mai în vârstă dintre noi stă la Micherechi, în casa părintească, iar ceilalți stăm la Jula, la Chitighaz, am o soră la Ghian (Kötegyán), un frate e profesor la Győr... Care pe unde i-a fost dat să-și ducă soarta. Eu stau la Jula de 20 de ani, de 16 ani sunt văduvă, dar copiii și nepoții îmi sunt aproape și mă fac să uit de necazuri și de singurătate.

O familie unită

– Nu le-a fost ușor părinților să ne crească și să ne învețe, să ne țină la școală și să facă oameni din noi, dar eu cred că dacă acum se uită de acolo de

Nana Ana (stânga),
alături de sora Florica

sus la noi și văd câtă bucurie este în sufletul nostru când noi frații ne întâlnim, cu siguranță sunt cu inima împăcată. Am obișnuit să ne căutăm unii pe alții, de obicei la sărbători ne întâlnim la bacea *Ioan* la Micherechi, când mergem la biserică și după slujbă luăm masa la ei. Ne vizităm destul de des. Pe fratele nostru, preotul, am obișnuit să-l însoțim la Crăstor la slujbă, eu și sora mea *Florica*, care locuiește și ea aici în Jula. Ne cade bine când vorbim cu surorile, cu „domnul”, cu bacea, așa când ne întâlnim și povestim, de măicuța, de tătuța, și de pozele din copilărie. La noi așa se petreceau duminicile în copilărie, că noi copiii mergeam la biserică, mama ne făcea de-amiază, iar după ce veneam acasă, ne aștepta masa pusă. La masă, după ce ne rugam, ocupam loc și întotdeauna veneau și

frații mai mari la noi, bacea cu soția și sora noastră, *Marica* cu soțul.

Sfaturi pentru tineri

– Putem mulțumi lui Dumnezeu că am avut așa părinți, care ne-au învățat pe bine și tare frumos ne-a dat drumul în lume. Chiar dacă nu ne-au putut da nu știu ce. Dar vorbele cele bune și frumoase în care am crescut ne face să ne amintim cu drag de ei. Am și eu 7 nepoți și mă străduiesc să îi îndrum spre bine. Noi multe nu mai știm. Acum, în lumea asta complicată și modernă, e cu totul altfel față de vremurile când noi am fost copii. Dar ar fi bine ca tinerii să fie mai atenți cu cei vârstnici, să cinstească bătrânii, să se comporte bine, să-i ajute. Noi și acum la bătrânețe, toți frații mei suntem așa, să ajutăm, numai atunci suntem cu inima împăcată.

A. Butar

Nana Ana, la sora
Maria din Ghian,
pe la sfârșitul anilor 1960

Relații tot mai strânse între orădeni și letani

În ultimul timp, colaborarea românilor din Leta Mare cu cei din Oradea s-a intensificat. La mijlocul lunii decembrie, Asociația

Culturală Română din Leta Mare a organizat o excursie de o zi în orașul Oradea. Grupul alcătuit din membrii asociației au vizi-

tat, printre altele, Muzeul memorial „Iosif Vulcan” și Mănăstirea „Sfintei Cruci” din Oradea. „La mănăstire am fost primiți de Episcopul Oradei, *PS Sofronie Drincec* și de stareța mănăstirii, care ne-au povestit despre acest lăcaș. Mulțumită domnului *Aurel Chiriac*, directorul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, la mănăstirea ortodoxă am avut posibilitatea să vizităm atelierul de pictat icoane, croitoria, iar în restaurantul mănăstirii am servit cina. Excursia a fost sprijinită de organizațiile civile ale Primăriei orășenești”, ne-a informat *Gavril Crișan*, președintele Auto-

guvernării Românești din Leta Mare.

Tot în luna decembrie, corul Catedralei Greco-catolice din Oradea a susținut un concert de colinde în biserica greco-catolică

din Leta Mare, program care s-a realizat în urma vizitei vicarului greco-catolic *Florian Gui* din Oradea și în colaborare cu Autogovernarea Românească din Leta Mare. A.C.

Pe cât de puțin i-a fost dat să trăiască, 56 de ani, pe atât de mult a umplut cu dăruire și pasiune părintele Gheorghe Negru viața sa legată de școala julană; uneori, purtat acest destin până la echivalarea și chiar identificarea școlii cu propria-i familie. Și-a purtat suferința cu demnitate și nădejde, luminând cu puterile-i intelectuale și morale câteva generații de început ale școlii.

Gheorghe Negru s-a născut la Julia în anul 1908, apoi e elev în ciclul superior și student la seminarul teologic din Arad pe care-l absolvă cu diploma nr. 91, din iunie 1928. Revenit acasă continuă studiile cu un examen la Julia pe care îl susține în 17 martie 1945, care îi dă posibilitatea de a profesa ca învățător, atestatul nr.350/ 1945. Căsătorit cu Németh Maria (n. 1917), Gheorghe Negru are trei băieți, Octavian (n. 1940), ziarist, Gheorghe (n. 1941), profesor, și Victor (n. 1947), hotelier. Între anii 1934, odată cu numirea lui Dumitru Sabău în funcția de protopop, Gheorghe

Școala românească din Julia – 60 de ani (5)

Gheorghe Negru

(1908–1964)

apoi, ca profesor la școală. Cine urmărește condicta orarului zilnic din anii 1946–1948, rămâne plăcut surprins de semnătura inconfundabilă, caligrafia-tă frumos și citeț a dascălului Gh. Negru, care semna și scria temele ce urma să le predea la clasa respectivă. Primii locatari ai internatului și căminului din 1947–1948 își amintesc cu mare căldură și multă solidaritate umană de părintele Negru, care a pus la dispoziția internștilor una din camerele rezervate familiei sale, înainte de darea în folosință a întregului corp de clădiri din strada Vár: „La internat îngrijea de noi domnu părinte Negru. Dânsul ne-a fost și diriginte. Și stătea acolo cu noi. O singură sală unde luam masa și după masa învățam. Domnu părinte stătea la consistoriu, cu fa-

Gh. Negru

Havasi Erzsébet și Sava Kristóf. Din acest moment, între 1946–1950, Gheorghe Negru continuă să lucreze și la școală, paralel cu activitatea sa de al doilea preot la biserică. Astfel el apare ca învățător, care predă la clasele mici religia, iar la ciclul de școală generală predă mai multe discipline precum: exerciții agricole, convorbiri, limba română, matematica, geografia, desenul. Din anul 1947 este dirigintele clasei a V-a pe care o duce și în a VI-a în 1948–1949 până în anul școlar 1949–1950, clasa a VII-a. În tot acest timp, predă îndeosebi matematica, geografia și desenul. A avut o clasă eminentă, elevi care au ajuns personalități ale comunității, așa cum arată fotografia de grup, din anul școlar 1948–1949,

făcută în parcul bisericii, în care apar Gheorghe Marc, Mihai Monoc, Ioan Mândruțau, Ecaterina Papp, Vioara Nemet, Iosif Jurău, Petru Ruja, Lucian Magdu, Mihai Ianc și alții. Această a fost și ultima generație pe care a scos-o la școală generală de stat, căci după 1951 nu-l mai întâlnim în documentele școlare.

Împreună cu Dumitru Sabău, cu care a colaborat în faza școlii confesionale, apoi cu noua conducere, Arus Albert și Frideric Vild, Gheorghe Negru a fost prezența nelipsită din școală, chiar în anii încă neclari ai tranziției de la regimul confesional la cel de stat, dintre 1946–1948. Ca diriginte, s-a implicat în activitățile elevilor săi, fiind un bun sfetnic pentru elevii căminști, sprijinindu-i în pregătirea pentru lecții. I-a avut alături pe colegii dascăli ai școlii cu care a colaborat: Teodor Oltean, Frideric Vild, Kukla Rozalia, Havasi Erzsébet, Tarpai Ottó, Christian László.

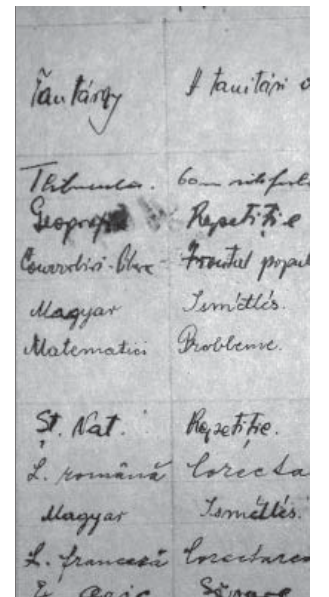
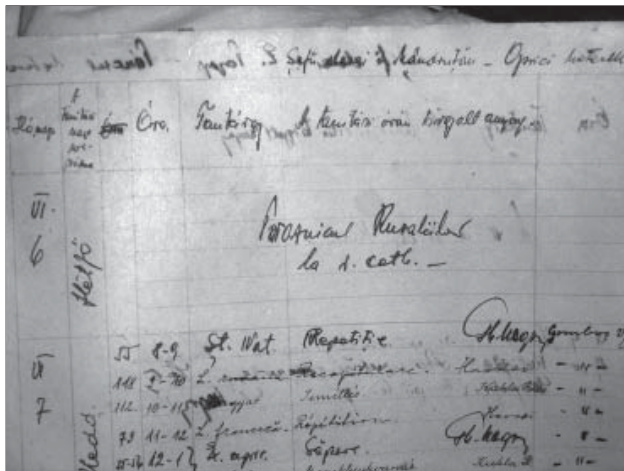
La moartea sa din anul 1964, proaspătul coleg Ilie Ivănuș îi scrie câteva cuvinte de prețuire și neuitare: „Pe ultimul drum l-au însoțit, pe lângă membrii familiei, rude și cunoscuți, și profesori și elevi de la Liceul „N. Bălcescu”, în rândurile cărora se află și cel mai mic băiat al lui, Stelian, elev în clasa a treia.

Unsprezece preoți, membrii familiei, o mulțime de cunoscuți și prieteni și-au luat rămas bun pentru totdeauna de la Gheorghe Negru, de la omul prețuit pentru modestia și dragostea sa față de oameni, educator cu calități alese.” (Ilie Ivănuș, în Foaia noastră, nr. 3, 1 febr. 1964)

Trecut, iată, din graba noastră diurnă, neobservat în 2008, centenarul nașterii sale, îl recuperăm aici pentru neuitarea unuia din primii dascăli ai școlii românești la începuturile sale. Biserica și școala îi sunt încă datori pentru o clipă de răgaz și meditație în cinstirea darurilor cu care a înnobilit misiunea acestor instituții românești. Ele dăinuie azi și prin risipa de o viață a mentorului, părinte și dascăl deopotrivă.

Cornel Munteanu,
Baia Mare

Urmează: 6. Teodor Oltean, 7. Gheorghe Santău, 8. Petru Silaghi

Condica din 1948

Negru slujește ca al doilea preot până în anul 1964, la biserică din Parcul Sfântul Nicolae. Datorită condițiilor vitrege, fiindcă nu putea întreține familia doar cu modestul salariu de preot, până în anul 1951 continuă să susțină și ore la școala generală.

Din 1945 locuiește cu familia în incinta internatului din preajma bisericii din Parcul Groza (cum se numea atunci actualul parc Sfântul Nicolae), în condiții destul de vitrege, astfel că primele activități ale tatălui, supravegherea copiilor din internat și meditația acestora, au pregătit intrarea lui ca învățător și,

milia, băieții și soția. Acolo găteau și mâncarea. Părinții care veneau în septembrie aduceau tot felul de alimente, de care aveam nevoie să ne gătească, fiindcă era mare sărăcie.” (Mihai Ianc, unul din elevii lui Gh. Negru).

Între 1946–1948, Gheorghe Negru era preot învățător și cu rol de pedagog la internatul bisericii, sub conducerea lui Teodor Misarăș, primul conducător al internatului. La naționalizarea școlii, din 15 iunie 1948, el semnează procesul verbal de predare a inventarului școlii din Orașul Mic Românesc (Krisztinaváros), alături de

Părintele Negru, dirigintele elevilor care au terminat școala în 1949

Turism cultural în Banatul imperial

De luna viitoare, turiștii care ajung în Banatul imperial (regiune care cuprinde Banatul românesc și cel sârbesc) pot opta pentru patru trasee tematice, punctate detaliat pe o hartă ce se va distribui gratuit în centrele de informare turistică, informează Evenimentul Zilei.

Cele patru trasee tematice și harta obiectivelor culturale au fost puse la punct de Institutul Inter-cultural Român din Timi-

șoara, Parlamentul Civic Vârșeț și Mișcarea Europeană din Serbia (Zrenjanin), în cadrul unui proiect PHARE.

Traseele tematice propuse turiștilor sunt Banatul intercultural (ce presupune un tur al unor localități unde trăiesc mai multe etnii), Patrimoniul industrial (un circuit în care sunt vizitate morile de apă de la Rudăria, cea mai veche cale ferată din Europa, dintre Anina și Oravița), un tur

general al Banatului și un traseu special, dedicat exclusiv orașului Timișoara.

„Banatul cultural va fi mediatizat prin intermediul unui ghid al regiunii, al unui calendar al evenimentelor culturale și prin harta turistică a Banatului. Informațiile sunt prezentate în română, sârbă și engleză. Toate publicațiile vor fi distribuite gratuit celor interesați”, explică *Eugen Gherga*, coordonatorul proiectului.

Pe de altă parte, 14 monumente din Banatul românesc vor fi marcate prin panouri de culoare maro. În Timiș, vor fi marcate Cula turcească din Ciacova, Muzeul Pompierilor și Muzeul Presei din Jimbolia, bisericile din lemn din Poeni și Zoloț, expoziția și casa memorială Traian Vuia din localitatea omonimă, bisericile din lemn din Făget, Castelul Nako din Sănnicolau Mare și expoziția de artă populară din Buziaș.

Oltean cu fântână în dormitor

Un cetățean din localitatea mehedinteană Ciochiuța, *Viorel Gheorghe*, de 49 ani, pentru a fi declarat cel mai original și inventiv oltean din țară, și-a construit o casă octogonală, compusă din două camere suprapuse, „așa cum nu s-a mai văzut”. Și pentru că intenționează în acest an să intre în Cartea Recordurilor, în mijlocul celor opt pereți de la parter a săpat o fântână adâncă de 15 metri, ca să nu mai facă efortul de a ieși din casă când îl va apuca setea. „Ideea asta mi-a venit într-o noapte. Am vrut să arăt oamenilor din sat că pot face ceva deosebit, ieșit din comun. Prima casă, după moartea părinților, am vândut-o cu gândul să plec în lume. M-am răzgândit și așa m-am apucat de fortăreața asta. Am băgat în ziduri traverse de cale ferată, să reziste la cutremure”, a precizat, pentru Agerpres, *Viorel Gheorghe*.

Singurul lui necaz este că, de când și-a făcut casă cu fântână în mijlocul dormitorului, este cam ocolit de femei. Motivul nu și-l poate explica, dar are speranța că acolo, la Uzina de vagoane Meva din Drobeta-Turnu Severin, și-o găsi el perechea, că „ceea ce îi este scris omului în frunte, așa i va fi destinul”. Dar nu exclude nici posibilitatea ca într-o zi, la casa lui „fermecată”, amplasată la doar șapte metri de Drumul european 70, să oprească, totuși, jumătatea sa și să-i ceară un pahar de apă.

Sfaturi matrimoniale

Decebal vorbește cu fiul lui înainte de moarte:

- Fiule, se apropie vremea de înșurătoare și trebuie să-ți iei nevastă! 1. Pentru început să-ți iei o bănațeană pentru că este harnică și bună la suflet! 2. La 50 de ani să îți iei o ardeleană că face mâncare bună și are grijă de tine. 3. Iar la 80 de ani să-ți iei o moldoveancă pentru că face colivă bună...

Carte despre Obama

După investirea oficială a lui *Barack Obama* ca pre-

ședinte al SUA, săptămâna trecută, Editura Puzzle-Works și Centrul Cultural American au lansat cartea, în limba română, „Președintele Obama: Drumul către Casa Albă”.

Prin acest volum, publicat în întreaga lume în peste un milion de exemplare, este povestită ascensiunea spectaculoasă a lui Obama. Volumul ilustrat conține reportajele și analizele jurnaliștilor politici ai revistei „Time”.

Papa de la Roma și-a lansat canalul video pe YouTube

Vaticanul și-a lansat vineri, 23 ianuarie, propriul său canal video pe YouTube. Noul site (<http://it.youtube.com/vatican>) a primit binecuvântarea Papei, care a remarcat modul în care „noile tehnologii digitale antrenează schimbări fundamentale în raporturile dintre oameni, în special printre cei tineri”, relatează AFP.

Aceste noi tehnologii „sunt un adevărat dar pen-

tru omenire, dar trebuie vegheat ca ele să fie puse în serviciul tuturor oamenilor și al tuturor comunităților, în special în cazul celor mai vulnerabile”, a subliniat Papa Benedict al XVI-lea.

Publicarea mesajului Papei, cu ocazia „zilei mondiale a comunicării sociale”, coincide cu lansarea site-ului Vaticanului pe YouTube. Acesta se va adresa „unui public larg,

dincolo de cercul lumii catolice”, a precizat purtătorul de cuvânt al Vaticanului, Federico Lombardi.

Sfântul Scaun are deja un site disponibil în mai multe limbi (www.vatican.va) precum și un post de radio internațional (Radio Vatican), dar a vrut „să facă un pas în plus” prin lansarea acestui canal prin intermediul site-ului YouTube, a adăugat Lombardi.

Fotbal

Vă prezentăm:

Echipa de fotbal din Chitighaz

Și echipa chitighăzeană e una dintre cele care în ultimii ani s-a dezvoltat mult. Încă în sezonul 2006–2007 au jucat în divizia III-a din județul Bichiș, când la sfârșitul sezonului s-au clasat pe locul al 2-lea, calificându-se în divizia II-a. Anul trecut au terminat pe locul 14. Acum, după 17 meciuri stau pe locul 6.

Membrii echipei:

Kiu Tamás, Örkényi Zolt, Ștefan Istin, Lakatos Zoltán, Zoltán Reșetar, Nagy István, Mihók Dávid, Robert Marc, Gyulai Ferenc, Iosif Papp, Grădinariu D. Codru, Ioan Ardelean, Árpád Gros, Várnai Attila, Gheorghe Gros, Dila István, Mihai Otlăcan, Rubás Zoltán, Vas Lóránd, Gheorghe Sălăjan.

Antrenor: Kiss Tibor

Președinte: Furák Zoltán

– Ce părere aveți despre rezultatele din această toamnă?, ne-am interesat de la președintele echipei, Furák Zoltán.

– În general, sunt mulțumit cu rezultatele obținute, mai ales cu cele de pe teren propriu. Din păcate, meciurile jucate în deplasare nu au reușit cum ne-am fi dorit.

– De care jucători sunteți mai mulțumiți?

– Nu doresc să amintesc pe nimeni, deoarece la fiecare meci au fost câțiva jucători care au jucat mai bine și au ratat goluri, dar la alte meciuri, mai ales în deplasare, nu au jucat atât de bine.

– De care meci vă amintiți cu plăcere?

– Cel mai emoționant și interesant meci a fost ultimul care l-am jucat pe teren propriu contra celor din Doboz. În prima repriză, ai noștri au jucat cu foarte multe greșeli, scorul a fost 0-1. În pauză m-am consultat despre greșeli separat cu fiecare jucător. În a doua repriză parcă o altă echipă a jucat pe teren, băieții au întors rezultatul cu 3-1.

– Vor fi schimbări personale între jucători?

– Nimeni nu a zis că vrea

Tabelul de punctaj: 6. Chitighaz SE 17 - 9 - 1 - 7 - 36 - 31 - 28
Pe teren propriu: 9 - 8 - 0 - 1 - 19 - 8 - 24
În deplasare: 8 - 1 - 1 - 6 - 17 - 23 - 4

Meciurile

Ch.SE - Békésszentandrás HMSE 1-0
Dobozi SE - Ch.SE 5-3
Ch.SE - Magyarbánszegyes FC 1-0
Medgyesegyháza SE - Ch.SE 3-2
Ch.SE - Tótkomlósi TC 2-1
Ch.SE - Gádoros SE 4-1
Vésztói SE - Ch.SE 4-2
Ch.SE - B.csbai MÁV 0-1
Ciorvaș SK - Ch.SE 2-2
Ch.SE - Újkígyósi FC 1-0
Dombegyház NSE - Ch.SE 2-0
Ch.SE - Füzesgyarmat SK 5-3
Tarhos FC - Ch.SE 0-7
Ch.SE - Șercad Kinizsi LE 2-1
Körösladányi MEDOSZ SK - Ch.SE 4-1
Békésszentandrás HMSE - Ch.SE 3-0
Ch.SE - Doboz SE 3-1

Golgheterii echipei: Ioan Ardelean - 11 goluri; Iosif Papp - 8; Nagy János, Várnai Attila - 3; Grădinariu - 2; Robert Marc, Lakatos Zoltán, Gyulai Ferenc, Gheorghe Sălăjan, Gheorghe Gros - 1.

Cartonașe galbene: 21, roșii: 9.

să plece, iar pentru jucători noi nu avem bani.

– Ce șanse aveți până la sfârșitul sezonului?

– Dacă reușim să continuăm dezvoltarea sezonului din toamnă, s-ar putea

să ne calificăm pe podium, dar în orice caz ne dorim unul din locurile 1-7.

– Cum vă pregătiți pentru sezonul de primăvară?

– Din 20 ianuarie am început antrenamentele în

sală, săptămânal vom avea câte două, iar dacă va fi mai bun timpul vom ieși pe teren. Mai târziu vom avea meciuri amicale cu echipe din localitățile învecinate.

MIC

Tenis de masă

Campionat de tenis de masă pentru elevii din Micherechi

După cupa adulților din ziua de sâmbătă, 10 ianuarie, luni și marți a continuat campionatul elevilor în Casa de Cultură „Gheorghe Dulău”. Pe 12 ianuarie s-au întâlnit băieții. După mari lupte, dintre cei 30 de sportivi, următorii băieți au putut sta pe podium:

I. Mihai Sava, cl. 7/B

II. Martin Bondar, cl. 8

III. David Far, cl. 6/A

IV. Robert Ilășoi, cl. 7/B

Dintre fetele școlii, 15 au participat la concursul de marți, dintre care următoarele au fost câștigătoare:

I. Jenifer Iuhas, cl. 7/A

II. Adriana Somogyi, cl. 7/A

III. Gabriela Sztatmári, cl. 7/B

IV. Lidia Somogyi, cl. 5

Handbal

Oltchim, în aceeași grupă cu fetele de la Győr

Tragerea la sorți efectuată marți, 20 ianuarie 2009, la Viena, a scos la iveală pentru campioana Oltchim Râmnicu-Vâlcea următorii adversari în Liga Campionilor: Győr Audi ETO KC (Ungaria), Buducnost T-Mobile (Muntenegru) și RK Krim Mercator (Slovenia).

Din cealaltă grupă a Ligii Campionilor fac parte următoarele echipe: Viborg, Ikaast (ambele Danemarca), Hypo Viena (Austria) și Podravka (Croatia).

De menționat faptul că primele două clasate din ambele grupe se califică în semifinalele Ligii Campionilor.

Iată programul grupei

din care face parte campioana Oltchim:

Buducnost - Oltchim (în perioada 4-8 februarie)

Oltchim - Krim Ljubljana (în perioada 11-15 februarie)

Oltchim - Győr ETO KC (în perioada 18-22 februarie)

Krim Ljubljana - Oltchim (în perioada 25 februarie-1 martie)

Oltchim - Buducnost (în perioada 11-15 martie)

Győr ETO KC - Oltchim (în perioada 18-22 martie)

Nu a fost încă stabilită data exactă a partidelor, acest lucru urmând să fie hotărât de echipe în funcție de televizările care vor avea loc.

TVR 1

Luni 2 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Sclava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Sclava Isaura 17.00 Citește și dă mai departe! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Battlestar Galactica 20.10 Foc încrucișat 21.10 Ziua luni, seara teatru. 22.55 Schițe Musicale.

Marti 3 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Sclava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Rom european 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Serial. Sclava Isaura 17.00 Atunci și acum 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Anatomia lui Grey 21.15 Film. Moonlight Mile. 22.50 Aproape de Zigurat. 23.15 Jurnalul TVR.

Miercuri 4 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Sclava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convingeri 16.00 Serial. Sclava Isaura 17.00 Ochiul magic 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Serial. Dr. House 20.10 Serial. Dr. Jivago 20.55 Prințesele lumii 21.10 Film. Valea florilor sau Magia iubirii. 23.15 Jurnalul TVR.

Joi 5 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Sclava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Serial. Sclava Isaura 17.00 Interes general 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. CSI-Crime și investigații 20.10 Serial. Dr. Jivago 21.10 Film. Rătăciți printre cuvinte. 23.00 Sport la minut.

Vineri 6 februarie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 8.15 Trezirea la apel! 9.00 Serial. Romanța îndrăgostiților 10.00 Serial. Sclava Isaura 11.00 Miezul zilei cu Leonard Miron 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Parlamentul României 16.00 Sclava Isaura 17.00 Europa ne privește 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Nicolae Botgros și invitații săi 21.15 Film. Omul fără chip. 23.15 Jurnalul TVR.

Sâmbătă 7 februarie

6.00 Cântecul amintirii... amintirile cântecului 6.30 Semne 7.00 Debut 50 plus 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Hannah Montana 10.00 Arca lui Noe 10.40 Serial. Pistruiatul 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Ne vedem la TVR 15.30 Michael Palin, călător prin Europa. Documentar 16.00 Garatant 100% 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Dovada 21.00 Prințesele lumii 21.15 Film. 4 luni, 3 săptămâni, și 2 zile 23.15 Profesioniști

Duminică 8 februarie

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Neliștea inteligentă 9.30 Serial. Hannah Montana 10.10 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Tezaur folcloric 14.20 Film. Totul e împotriva! 16.10 Supermarket de divertisment - Dănutz SRL 17.45 Tragerile la loto 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. O aventură în India 21.15 Film. Te-am prins!

Luca Novac

TVR 2

Luni 2 februarie

6.00 Atenție, se cântă! (R) 7.00 Muzică și muzichie (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Atlas (R) 11.45 Medalion folcloric (R) 12.45 Descoperă românii 13.30 e Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Viața lumii 19.30 Fotbal 20.30 Ora de știri 21.30 Replay 23.00 Film. O slujbă murdară.

Claudiu Lucaci
prezintă „Ora de știri”

Marti 3 februarie

6.00 Atenție... copii (R) 6.30 Viața lumii (R) 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învățătorii. Documentar 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. Documentar 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.30 Bugetul meu 20.00 Lumea de aproape 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film. Ereticul.

Miercuri 4 februarie

6.00 Natură și aventură (R) 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învățătorii 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Jurnalul TVR 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Un strop de energie 20.00 Bazar 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film. Gemenii.

Joi 5 februarie

6.00 Între cer și pământ (R) 8.05 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învățătorii 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Idei strălucite 19.30 Arena leilor 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Dovadă de iubire 22.30 Film. Max.

Vineri 6 februarie

6.00 Un zâmbet pe... 4 roți (R) 6.30 Idei strălucite 7.00 Serial. Carabinieri (R) 8.05 Serial. Centrul de frumusețe 9.10 Tonomatul DP2 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Parfumul iubirii 11.45 Popasuri folclorice 12.45 Învățătorii 13.30 Utopia 14.00 Împreună în Europa 15.00 Polo 16.30 Remarcabilul secol XX. 17.30 Serial. Centrul de frumusețe 18.30 Serial. Parfumul iubirii 19.00 Planeta oamenilor 19.30 D'ale lui Mitică 20.30 Ora de știri 21.30 Bucătăria lui Jamie 22.30 Film. Orașul în flăcări.

Sâmbătă 7 februarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Serial. Parfumul iubirii (R) 7.00 ABC... De ce? 8.00 Atenție, copii! 8.30 Medalion folcloric 9.00 Natură și aventură 10.30 Lumea de aproape (R) 11.00 Bugetul meu (R) 11.00 Bugetul meu (R) 11.30 Adevăratul Rain Man. Documentar 13.00 Atenție, se cântă! 15.00 Polo 16.15 Între cer și pământ 16.30 Gaz pe folk 17.45 Serial. Profesoara detectiv 19.05 Serial. Lege și ordine 20.00 Serial. Șoarecele și pisica 20.30 Ora de știri 21.30 Maniacii 22.30 Film. Viața secretă a cuvintelor.

Duminică 8 februarie

6.00 Maniacii (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor (R) 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.30 Un zâmbet pe... 11.10 Film. Orgolii 13.00 H...ora prichindeilor 14.00 Bucătăria lui Jamie 14.30 Poate nu știați 14.45 Polo 16.00 Rugby: Scoția-Țara Galilor 17.45 Serial. Un tată aproape perfect 19.05 Serial. Polițist prin timp 20.00 Serial. Șoarecele și pisica 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Mercur.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

2 FEBRUARIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

3 FEBRUARIE, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

4 FEBRUARIE, MIERCURI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

5 FEBRUARIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30 Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

6 FEBRUARIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.20: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Emisiunea „De la 14 la 18 – liceenii” 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Să descoperim România – ghid turistic cu prof. Maria Gavra 17.00 – Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

8 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune religioasă ortodoxă 16.50 Sinteza știrilor săptămânii 17.00: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.30: Emisiunea „De la 14 la 18 – liceenii” (reluare) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

4 februarie 2009 (mtv ora 14.05)

Reluare: 6 februarie 2009 (m2 ora 10.40)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După știrile săptămânii, de această dată programul românesc televizat va prezenta un reportaj realizat la Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române din Iula, desfășurată în ziua de 24 ianuarie. În rubrica „Crai nou”, profesoara Mihaela Bucin va vorbi despre Unirea Principatelor Moldovei și Țării Românești, din 1859. Realizator: Aurel Becan

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, IULA

Program de lucru cu publicul

Luni-Vineri:
8.30–14.30

Sâmbătă-duminică:
închis

Adresa:
Iula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130

Fax: 66/465–142

Mobil: 30/635–7181

www.gyula.mae.ro

Birou de avocat

Adresa:
5700 Gyula, Béke sgt. 50.

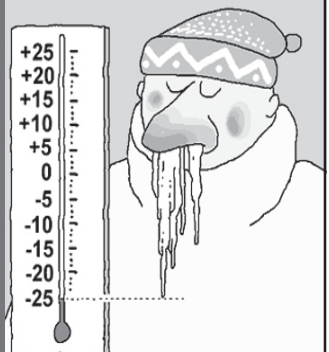
Tel/Fax:
(+36-66)-639-748
Mobil:
+36-30-833-1662

E-mail:
avocat.ruzsa@hotmail.hu

Specializare:
Drept Penal
Dreptul Muncii
Drept Civil

dr. Gheorghe Ruja
avocat

UMOR

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

ECRANUL NOSTRU
pe Internet:
www.mtv.hu

Viața românilor din Chitighaz pe moșia contelui Almásy

contesei, au muncit slujnice, „fete în casă”. Ele erau alese de către contesă dintre fetele frumoase, arătoase de 16–22 de ani. Carnetul de slugă a fetei Flora Ambruș dovedește că între fetele în casă erau alese și fete române arătoase. Cea mai severă cerință era pentru servitoare ca să fie sănătoasă. Sănătatea era importantă din cauza tuberculozei, care

sprijinirea lor a înființat diferite fundații caritative, cu scopul de a ajuta pe cei lipsiți. Faptul acesta reiese din Monografia comunei Chitighaz din care cităm: „Fundația școlarii săraci români greco-orientali. Stă din 500 fl. v.a. papire de stat. S-a înființat la 1 februarie 1870. Din procentele acestei fundațiuni pe la finea fiecărui an, școlarii săraci

După alungarea turcilor de pe teritoriile ungare, Curtea Vieneză a luat în stăpânire pământurile pustiite. Habsburgii au considerat aceste teritorii drept noi cuceriri, și-au rezervat toate drepturile asupra moșilor recucerite, care apoi au ajuns în mâna unor nobili germani. Cu sprijinul Curții Regale de la Viena începe colonizarea directă organizată de moșieri. Proprietarul comunei Chitighaz devine Löwenburg János Jakab. El încearcă să colonizeze familii românești pe moșii, să aibă brațe de muncă. După primul proprietar al comunei a urmat al doilea stăpân Andrassy Zsigmond. În timpul lui, Chitighazul devine centrul domeniilor sale, în 1742 construiește castelul și o capelă, familia lui stăpânește comuna până în 1797.

Al treilea și ultimul proprietar devine familia Almásy, și anume Almásy Ignác. În 1848 după eliberarea iobagilor a fost un lucru necesar regularea hotarelor. Această muncă a

fost îndeplinită de ingineri specializați, care au întocmit hărți exacte despre hotar și localitate. Principiul de bază al regulării hotarului a fost comasarea. O parte a iobagilor au devenit țărani liberi, proprietari a sesiilor iobăgești împărțite pe răzor. Jelerii lipsiți de sesii iobăgești s-au transformat în muncitori agricoli, argați.

Pământurile care au aparținut fermelor numite „Hunyadi, Rákóczi, Alajos” au rămas unitare. Moșile de mai multe mii de holde au fost transformate în domnie capitalistă, condusă de administratori, pregătiți de specialiști anume.

Familiiile care au primit pământ s-au angajat ca slugi, servitori, lucrători în parte, sezonieri pe moșia contelui Almásy. Argații au fost înregistrați, luați pentru muncă de administratorii domniei după prescripția din 1867/12. Tc., fiecare a trebuit să aibă „carnet de slugă”. Pe moșie au lucrat de la răsăritul până la apusul soarelui. Munca a fost organizată bine, salariile au fost plătite mai ales în natură, din

produsele moșiei contelui. Au primit grâu, făină, lapte, sare, slănină, lemne de foc și bani – pengăi, și domiciliu, o cameră pentru familie. Pentru slugăria care nu a avut casă, la o distanță mai mare de castel, contele a construit pe moșia sa o casă lungă, numită „cselédház”. Aici trăiau împreună familii românești și ungurești. Fiecare familie a primit în folosință o cameră de locuit și o bucătărie comună cu o altă familie. Apă puteau procura din fântâna săpată în curte. În jurul casei era o grădină pentru legumele cele mai necesare pentru fiert. În cotețe țineau câte un porc de tăiat și păsări de curte. Tot în curte era construit un cuptor pentru folosința comună a familiilor, în care femeile făceau pâine și colac.

În castel, sub dirijarea

în prima parte a secolului al XX-lea a fost o boală molipsitoare. Pe carnetul de slugă e scris că Flora Ambruș nu are tuberculoză, fiind examinată de medicul comunal dr. Tímár Károly, care a funcționat în sat între 1922–1944. Contele Almásy a avut grijă de copiii slugilor, pentru

și umblători la școală să proved cu îmbrăcăminte, în proporțiune egală.”

Oricât era viața de grea și sărăcăcioasă, oamenii se ajutau, iar copiii se jucau împreună unii cu alții. Chitighăzenii își amintesc de acele timpuri cu inimă bună.

Maria Sarca Zombai

FOAIA
românească
30 ianuarie 2009
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ștefan Mihailov. Informatician: Ioan Ruja. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichisziaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2009: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.